

PEC 1: Conceptes econòmics bàsics

- A) Llegeix dels apunts : “Manual per ser un bon ministre d’economia”:
- Tema 1: Conceptes econòmics bàsics.
 - Tema 2: Especialització, intercanvi i diner.
- B) Treballa els casos 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 associats als Temes 1 i 2.
- C) Llegeix del document “Lectures d’economia. PEC1” els articles:
- SEPE vs. EPA (art.1).
 - Hay vida más allá de la jornada completa (art. 2).
 - Por qué crece la población Activa (Carmen Alcaide) (art.3).
 - La importancia de los ERTES como instrumento amortiguador de la crisis (art.4).
 - Todo lo que siempre quiso saber sobre el IPC y nunca se atrevió a preguntar (art.5).
 - ¿Cuál es la inflación ideal? (art.6).
 - El dólar en Argentina: 6 tipos de cambio para detener la sangría. (art.9)
 - ¿Nos engañan los políticos cuando nos dan datos sobre la inflación? (art.10).
 - Un ejemplo de inflación de oferta: La inflación se disparó hasta el 6,5%, en diciembre 2021 (art.12)
 - La inflación en la zona Euro supera por primera vez el 9% (art.13)
 - La locura de las criptomonedas (art.14)
 - El Salvador se convierte en el primer país del mundo en adoptar el *bitcoin* como moneda legal (art.15)
 - ¿Algo a cambio de nada? La renta básica universal (art.16).

PROVA D'ESTUDI CONTINUAT 1 (PEC1)

ENS APROPEM A LA TEMPESTA PERFECTE?

El terme “tempesta perfecta” s'utilitza per descriure una confluència fortuïta d'esdeveniments que resulta en un nou fenomen, sorprenent i, sovint, catastròfic. Considerat per si mateix, cadascun dels esdeveniments no és gaire notable, però quan es combinen els esdeveniments, els resultats poden ser formidables. El terme es fa servir tant literalment, per referir-se a esdeveniments en curs, com hipotèticament, per parlar sobre possibles escenaris de desastre.

L'any 2018, el president d'Estats Units, Donald Trump, va iniciar una guerra comercial contra Xina augmentant els aranzels a la importació de bens xinesos, a la que Xina va respondre augmentant els aranzels a la importació de productes nord-americans. En conseqüència, van augmentat els preus de molts productes.

A finals del any va esclatar la pandèmia del Covid-19; i aquesta es va expandir, al llarg del 2020, per tot el món, i ens va portar, degut a un confinament massiu de la població, a una paràlisi i a una caiguda en la producció de bens i serveis (PIB) impensable. EL PIB espanyol va caure un 11%; a Europa, un 6,4%; i a EE.UU. un 9,5%.

En el moment que es va poder reprendre l'activitat econòmica van sorgir tota una sèrie d'inconvenients inesperats. Entre d'altres, es van disparar els preus de la majoria de les matèries primes: els preus del coure, del níquel, del gas, del acer i del petroli, van assolir màxims històrics; el cost del transport marítim de containers va arribar a multiplicar-se per 7.

Quan semblava que ja començàvem a sortir del malson econòmic provocat pel Covid-19, la guerra entre Ucraïna i Rússia (març 2021), que enfronta a Rússia amb els països de l'OTAN (Organització del Tractat del Atlàntic Nord) ens ha endinsat de nou en una incertesa econòmica de grans dimensions. Tant Europa com EE.UU, com d'altres aliats, han activat tota una sèrie de sancions a gran escala contra Rússia: Entre aquestes sancions s'ha intentat tancar per complet els mercats financers europeus i de EE.UU. per les empreses i entitats financeres russes, prohibir als bancs russos a operar en dòlars o amb euros, i la de reduir, dràsticament, la importació europea de petroli i gas russos (Rússia subministra el 26% del petroli i el 40% del gas que consumeix Europa). Dels 4 gasoductes provinents de Rússia només el *Nord Stream*, que connecta directament amb Alemanya, a través del mar bàltic, operava a nivells normals fins fa dos mesos. A partir del mes de juliol treballava al 20% i, recentment, també s'ha aturat per raons "tècniques".

Actualment el gas rus només arriba a Europa a través d'un gasoducte que creua Ucraïna (i que treballa a 1/3 de la seva capacitat) i un altre que travessa Turquia.

Gasoductos ucranianos (2014)

De forma errònia, o no, la Unió Europea considera que té una forta capacitat per perjudicar a l'economia Russa, doncs el 38% de les exportacions russes tenen com a destí Europa, mentre que només el 4% de les exportacions europees tenen com a destí territori rus.

El que resulta evident és que la guerra entre Rússia i Ucraïna ha provocat una sèrie de xocs en el mercat de matèries primes que han generat més restriccions de subministrament i augment dels preus.

A tot això, hem de sumar que la irresponsable visita de la presidenta del congrés de EE.UU., Nancy Pelosi, a Taiwan ha provocat la resposta per part de Xina continental d'un bloqueig del comerç d'aquesta petita illa amb la resta del món.

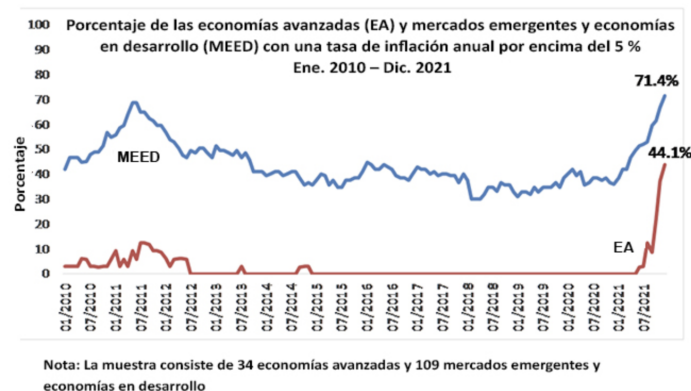

Taiwan produeix més del 60% dels semiconductors del mercat mundial. La taiwanesa TSMC, abreviatura de *Taiwan Semiconductor Manufacturing Company*, és la fabricant de xips més gran del món amb una quota de mercat del 54%; molt per davant del 17% de la sud-coreana Samsung i del 7% de la també taiwanesa UMC.

TSMC és el gran proveïdor de xips d'Apple, però també d'altres grans tecnològiques dels Estats Units com Alphabet-A, Qualcomm, NVIDIA o AMD.

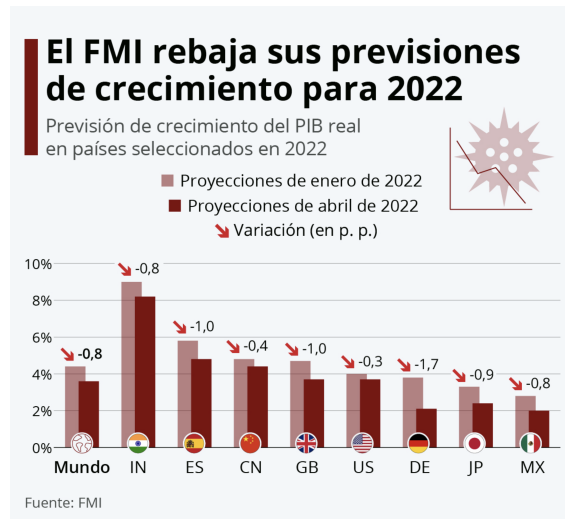
Entre les conseqüències econòmiques de tots aquests fenòmens destacar que la producció de molts bens de consum s'ha vist alentida per manca de components electrònics i els costos de moltes matèries primes i processos de producció s'han disparat.

La inflació, a molts països del món està arribant a nivells d'alt risc, pròxims al 10%.

Les causes de tot això, son, clarament, múltiples i complexes; entre elles cal destacar el coll d'ampolla en el transport marítim, la dependència d'Europa de les matèries primes que posseeix Ucraïna i, sobretot, Rússia, l'especulació dels mercats financers, la dependència dels semiconductors produïts a Taiwan -SEAT ha plantejat un ERTD des de mitjans de setembre fins el 23 de desembre, per la escassetat global de semiconductors- i la miopia dels nostres polítics, etc.

Lamentablement, les expectatives de creixement dels diferents països s'han hagut de corregir a la baixa massa sovint.

Nombres: Raúl Duran López y Marc Duran López

Respon a les següents preguntes (sigues breu i concret)

Exercici 1.1 Com classificaries el tipus d'atur que pot generar aquesta nova crisi?

Esta nueva crisis puede generar un tipo de paro cíclico, ya que el desempleo es ocasionado por las fluctuaciones económicas.

Exercici 1.2 Creus que l'aplicació, per part de moltes empreses, dels ERTOS (ERTEs en castellà) ha ajudat o, ens al contrari, ha empitjorat la taxa d'atur espanyola durant els anys 2020-2021? Justifica la resposta

Los ERTes han sido un instrumento amortiguador de la crisis, que ha mantenido en gran medida la población ocupada del país (aún sin trabajar) durante este periodo.

Sin estos hubiese aumentado el desempleo ya que muchas empresas no podrían haberse hecho cargo de sus trabajadores mientras que la producción o servicios no estaban activos.

Exercici 1.3 En els propers mesos les dades del mercat laboral ens poden mostrar, contradictòriament, un creixement de l'atur superior a la destrucció de llocs de treball. Com explicaries aquest fenomen?

Esto se puede explicar dado que la población desocupada (paro) es la suma de la destrucción de empleo y además el aumento de la población activa.

Exercici 1.4 Si Vladymyr Zelensky, President d'Ucraïna, decidís militaritzar a tots els presoners polítics i, a la vegada, incentivar a la població femenina (fins

ara, majoritàriament, mestresses de casa) a que s'incorporin en el mercat laboral. Quines conseqüències es poden produir sobre la taxa d'atur del país?

Esto llevaría a un aumento en la tasa de paro, ya que la población activa del país crecería considerablemente.

Exercici 1.5 Estàs d'acord amb l'opinió de que una de les causes de que l'atur a Espanya sigui tant gran és la arribada de tants immigrants amb pasteres ("pateras")? (raona la resposta)

No es una razón principal del paro en España, dado que solo una parte de los inmigrantes pertenecerán a la población activa, dentro de ese grupo no todos estarán nacionalizados (requisito para la contabilidad del paro) y, por último, algunos encontrarán trabajo. Por lo tanto, el porcentaje es relativamente pequeño en relación al total.

Exercici 1.6 Es correcte dir que inflació i IPC son sinònims? en què es diferencien? Què significa tipus d'interès reals negatius?

No. El IPC es, básicamente, una metodología para medir la inflación (variación del nivel de precios, que no es lo mismo que nivel de precios); pero no es la inflación.

Que los tipos reales sean negativos significa que es más barato devolver un préstamo que la apreciación del bien que hemos comprado con ese préstamo.

Exercici 1.7 Explica el perquè és tant important distingir entre inflació d'oferta i de demanda. Defensa els teus arguments.

Es importante distinguir entre estos dos tipos de inflación, ya que cada una de ellas tienen consecuencias diferentes. Las dos incrementan los precios de los productos, pero la inflación de demanda es, relativamente, fácil de solucionar. Dado que el problema es la escasez de productos incita la ocupación de nuevos puestos de trabajo.

En cambio, la inflación de oferta al encarecerse la mano de obra o los recursos productivos provoca una abundancia de productos ya que no se venden. Esto supone el despido de personal.

Exercici 1.8 El mes d'agost de 2022 la **inflació interanual** a Espanya ha estat d'un 10,4% mentre que la **inflació subjacent** es va situar en un 6,2%? Què vol dir això i com explicaries aquestes diferències tant grosses? Què significa interanual? Estem davant d'una inflació de demanda o d'oferta? Raona la resposta.

La inflación subyacente es la inflación reflejada por el IPC cuando éste no toma en cuenta ni los productos energéticos ni los alimenticios sin elaborar. La diferencia es tan grande dado que estamos viviendo una crisis energética donde los precios de la energía han crecido más que los demás.

La inflación interanual nos mide el aumento de precios durante los últimos doce meses.

Estamos delante de una inflación de oferta, debido al encarecimiento de la producción y obtención de energía se ve reflejado un aumento de precio al consumidor.

Exercici 1.9 Si els ciutadans d'Argentina, farts dels canvis en el seu sistema monetari -la relació peso/dòlar té 6 tipus de canvi, en funció de per què s'utilitzi (veure article nº9 de lectures) - tornessin al bescanvi, millorarien la seva situació econòmica? Raona la resposta.

En un principio puede parecer que sí porque ofrece ventajas como evitar la hiperinflación provocada por el sistema monetario actual y el negocio sumergido, pero presenta problemas muy graves para una economía como que es imprescindible la coincidencia de necesidades en tiempo y espacio, el problema de la indivisibilidad o que no distingue entre comprador y vendedor. No mejoraría la situación económica actual.

Exercici 1.10 Si el president d'Argentina, Alberto Fernández, per tal d'evitar el col·lapse de la seva economia instaurés una renda bàsica universal pels seus ciutadans, finançada a través de l'emissió de nous pesos per part del Banc Central d'Argentina, de 100.000 pesos/mes (1peso=0,0035 dòlar) quines creus que podrien ser les conseqüències sobre l'economia d'Argentina? Raona la resposta.

Una de las consecuencias es que podría provocar un aumento sostenido de los precios (inflación) debido al aumento de capital de la población y una devaluación de la moneda. Haciendo que la medida, en cuanto a poder de compra del consumidor, sea inútil.

Exercici 1.11 Sembla ser que, en aquests moments, la **gran por** dels governants és que la **tempesta perfecta** es tradueixi aquest hivern en una estagflació. Què significa això? Quina diferència hi ha amb una recessió, d'acord amb l'ortodòxia econòmica?.

Debido a los acontecimientos actuales lleva a una situación económica que llamamos estanflación, este indica la simultaneidad del alza de precios, el aumento del desempleo y el estancamiento económico, entrando en una crisis o incluso recesión.

En cambio, la recesión es la consecuencia de esta situación, por lo menos, dos trimestres de continua disminución del PIB real.

Exercici 1.12 Per fer front a la inflació provocada pel trident Covid/conflicte Ucraïna/conflicte Taiwan, els Bancs Centrals, tant de USA com d'Europa, han activat la pujada dels tipus d'interès, per tal de reduir la demanda i el consum i, així, controlar la inflació, Creus que una bona idea? Raona la resposta

Sí, la subida de los tipos de interes ayudaría a controlar la inflación, por el hecho de que la moneda tendrá más valor y será más atractiva para los inversores (conllea unos mayores beneficios).

Pero tiene sus consecuencias negativas como, por ejemplo, la desaceleración de la actividad económica, que a su vez acarreará que se genere menos empleo.

Exercici 1.13 El 7 de setembre de 2021 el Salvador es va convertir en el primer país del món en acceptar el bitcoin com a moneda de curs legal, junt amb el dòlar, (vigent des del 2001). Proposa 3 oportunitats/avantatges i 3 riscos/desavantatges que se'ls hi presenten al 'haver pres aquesta decisió. Creus que, per ara, ha estat exitosa, l'experiència? Raona la resposta

Oportunitades:

- La reducció de costes en envíos de remesas para millones de salvadoreños trabajando en el extranjero.
- Una oportunidad para proteger a las economías en desarrollo de posibles impactos en la inflación.
- Los inversores y los turistas que tengan bitcoin vendrán al país y beneficiarán a los salvadoreños y a la economía.

Riesgos:

- La alta volatilidad de la moneda digital podría suponer un riesgo para la economía de las familias.
- Facilidad para blanqueo de capitales y financiación del terrorismo.
- Uso de combustibles fósiles, especialmente carbón, para generar la energía que exige el minado de las criptodivisas.

Exercici 1.14 Amb els darrers anys, sospitem que un nombre considerable de famílies espanyoles, han vist disminuir els seus ingressos familiars i, en conseqüència, ha empitjorat, el que anomenem, la distribució equitativa de la renda. Explica dues maneres de mesurar si això ha estat així, o no.

Hay diferentes maneras de medir la distribución equitativa de la renta como, por ejemplo, el coeficiente de Gini o el ratio s80/s20.

Coeficiente de Gini: El Coeficiente de Gini se calcula como el cociente entre el área comprendida entre la diagonal de perfecta igualdad y la Curva de Lorenz.

Ratio s80/s20: Es la relación entre la renta media del 20% de la población más rica y el 20% más pobre. Los valores más altos indican mayor desigualdad.

Exercici 1.15 Amb l'aplicació de les sancions per part de la OTAN sobre Rússia quines han estat les conseqüències pel el ruble rus? Raona la resposta

Las consecuencias para el rublo ruso ha sido una gran bajada de su cotización en el país. Aunque con las medidas aplicadas por el banco central ruso ha recuperado su valor hasta valores anteriores a la guerra con Ucrania.

Exercici 1.16 Una del crítiques que es fan sobre l'economia espanyola es que tenim uns costos laborals molt alts i hi ha masses funcionaris. Què en penses? Raona i justifica la resposta.

Es un error pensar que la competitivitat de una economía está exclusivamente basada en los precios y costes relativos. Se ha demostrado que hay otras formas de competir más eficientes, sobre todo en los productos manufacturados heterogéneos pero también en algunos servicios, basadas en las economías de escala, la diferenciación del producto, la marca, la calidad, la innovación y la tecnología.

El porcentaje de funcionarios no es elevando si se compara con otros países europeos como Noruega o Suecia.

Exercici 1.17 Dona dues raons que expliquen el per què la funció d'oferta te pendent positiva.

Una de las razones que explican este fenómeno es la ley de rendimientos decrecientes, que afirma que cada vez se obtendrá menos producción adicional cuando se añaden cantidades adicionales de un input, mientras que los otros inputs se mantienen constantes. Dicho de otra forma, el producto marginal de cada unidad de input se reducirá a medida que la cantidad de este input aumente, si todos los demás permanecen constantes. Esto se debe a que los factores de producción no son homogéneos.

Otra de las razones es cuando los costes de oportunidad son crecientes, El coste de oportunidad es el valor que le das a la mejor alternativa que tienes a lo que estás haciendo, en un momento dado.

Exercici 1.18

Explica breument, i acadèmicament, com pot ser que en una economia hi hagin molts més diners que els que s'han emès físicament. Els bancs ens estafen?

El mercado financiero es algo complejo, nadie sabe con exactitud el valor exacto de este, esto se debe a por ejemplo que el dinero físico solo represente el 8% del existente, aunque la realidad es que el mercado es mucho más grande gracias al mercado de derivados, en el que se especula con el dinero que realmente tenemos.

Los bancos no nos estafan, ya que en ningún momento perdemos nuestro dinero. Pero, si es verdad que los bancos tienen la capacidad de crear dinero de la nada gracias al efecto multiplicador del dinero. Este multiplicador vendrá dado en relación al denominado coeficiente de caja, que es el porcentaje de dinero que el banco necesariamente ha de tener en líquido, el resto el banco es libre de prestarlo, multiplicando así el dinero. A pesar de esto confiamos en que si queremos nuestro dinero, lo tendremos. Para respaldar al sistema bancario y justificar esa confianza se crea el Fondo de Garantía de Depósitos. Aunque si

fuera todo el mundo de golpe a un banco a pedir que nos den nuestros ahorros, el banco no va a poder devolvérmolos.

Exercici 1.19 *En la ciència econòmica, predir, a més d'agosarat, és molt arriscat. Però si haguessis de "mullar-te" respecte al futur incert que ens espera, quines eines econòmiques utilitzaries. Posa un exemple*

Utilizaría uno de los indicadores avanzados que existen, depende de lo que se necesite utilizaré un indicador avanzado de oferta o de demanda. Prácticamente, todos se basan en encuestas sobre el futuro comportamiento de productores o consumidores.

Un ejemplo sería la encuesta del clima industrial, que mide la evolución de los pedidos, de los inventarios, del nivel de producción y de la capacidad de utilización. Una mejora se traduce en unas mejores expectativas empresariales. No obstante, si la capacidad de utilización se acerca a máximos, puede crear tensiones inflacionistas, por desajustes entre oferta y demanda. Es mensual.